

SAĞLIK VE HASTALIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nuran AKDEMİR, Sabire YURTSEVER

- Veri Toplama Yöntemleri ve Fizik Muayene
- Sistemlerin Değerlendirilmesi ve Muayenesi

Önceleri hastalık merkezli çalışan tıp, günümüzde erken tanı ve koruyucu çalışmalara öncelik vermektedir. Bireyin, sağlık durumunun değerlendirilebilmesi için kapsamlı veri toplanır. Veri toplamanın dört temel amacı vardır:

1. Mevcut durumu belirlemek
2. Riskleri belirlemek
3. Sorunları belirlemek
4. Erken tanı

Hemşire bulunduğu ya da görev yaptığı her ortamda; evde, iş yerinde, sosyal ortamda, toplum içinde ve sağlık kuruluşlarında danışmanlık, eğitici, araştırmacı ve savunucu rollerini yerine getirme durumundadır. Bu anlayış ile hemşire, bireyin genel değerlendirilebilmesini yaparak toplayacağı veriler ile sorunları erken dönemde belirler.

Özellikle hemşire danışmanlık ve eğitici rollerini yerine getirerek, birey ve toplum sağlığının kalitesinin yükseltilmesine, sağlığın korunmasına ülke ve aile ekonomisine katkıda bulunur.

Özetle hemşire gözlem, öykü alma ve fizik muayene ile topladığı veriler doğrultusunda saptanan sorunlar ve risklere göre:

- Sağlıklı ya da hasta birey ve ailenin eğitimi planlar.

- Hemşirelik bakımını planlar.
- Gerekli ise bireyi ilgili kuruma ya da meslek grubuna, örneğin hekime yönlendirir.

Hemşirenin yaptığı genel değerlendirme ve fizik muayene, hemşirelik tanılarının koyulması için gereklidir. Hemşirelik tanıları interdisipliner çalışma anlayışı içinde tıbbi tedavi planını da yönlendirici olabilmektedir. Örneğin, hemşirenin öykü alma, fizik muayene ve gözlem ile topladığı veriler; hastane enfeksiyonları, hipostatik pnömoni ve kalp tamponadı gibi sorunların erken dönemde saptanarak gerekli uygulamaların gecikmeden yapılmasına olanak sağlar. Ayrıca cilt muayenesi ile hemşire tedaviye bağlı gelişebilecek bazı komplikasyonları belirleyebilir, riskleri saptayabilir, gereken koruyucu bakım önlemlerini alır, tedavi ve bakım uygulamalarını yönlendirebilir.

VERİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ VE FİZİK MUAYENE

Gözlem

Veri toplamaya öncelikle genel gözlem ile başlanır ve toplanan tüm veriler kaydedilir. Genel gözlemlerle bireyin:

- Rengi,